

เส้นทางสู่ฝันของโรงเรียนต้นแบบ

โครงการเยาวชนพลยุติธรรมเรียนรู้ตามรอย

พระยุคลบาทเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระชนมพรรษา 80 พรรษา :

โรงเรียนวัดประเจียก

โรงเรียนวัดประเจียก ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลสนามชัย อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมีครู 14 คน และนักเรียน 258 คน

โรงเรียนวัดประเจียกได้เข้าร่วมโครงการเยาวชนพลยุติธรรมเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระชนมพรรษา 80 พรรษา ซึ่งจัดโดยสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล โดยได้รับหนังสือประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าร่วมโครงการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 โรงเรียนเห็นว่าเป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์กับนักเรียนจึงพยายามหาข้อมูลจาก เว็บไซต์ powerjustice.com ด้วยตนเอง โดยศึกษารายละเอียดของโครงการเยาวชนพลยุติธรรมฯ ที่กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการมาแล้ว 2 ปี ครูมีความเห็นร่วมกันว่าโครงการนี้จะเหมาะกับโรงเรียนวัดประเจียกเพราะสภาพชุมชนอยู่ในฐานะที่ต้องให้ภูมิคุ้มกัน ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรมเพื่อให้ชุมชนเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่จะเติบโตไปเป็นเมล็ดพันธุ์ที่สวยงามในอนาคต ในที่ประชุมของคณะครูมีข้อโต้แย้งอภิปรายกันหลายประเด็น เช่น ไม่ควรสมัครเข้าร่วมโครงการเพราะเสียเวลา มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ และยุ่งยากในการบริหารจัดการต่างๆ แต่มติที่ประชุมเห็นชอบให้โรงเรียนสมัครเข้าร่วมโครงการก่อน ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นค่อยหาทางแก้ไขภายหลัง

จึงได้เล่ารายละเอียดของโครงการให้นักเรียนทั้งโรงเรียนฟังหน้าเสาธง นักเรียนมีความสนใจอยากให้โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันหารูปแบบโครงการเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการเยาวชนพลยุติธรรมฯ ภายใต้ชื่อ "โครงการยุติธรรมตามรอยพ่อ" โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนของเราได้เสนอกิจกรรมของโครงการมี 5 กิจกรรม คือ กฎหมายโรงเรียน ศาลโรงเรียน ตำรวจโรงเรียน สภานักเรียน และ

กฎหมายน่ารู้ เมื่อโรงเรียนได้รับคัดเลือกให้ได้รับทุนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมจำนวน 5,000 บาท ในความรู้สึกของครูและนักเรียนทุกคนคิดว่าเงินจำนวนนี้มากมายเหลือเกินน่าจะทำกิจกรรมอื่นๆเพิ่มได้อีกเยอะ ดังนั้น

จึงได้ร่วมคิดและทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม เพิ่มกิจกรรมมากขึ้น โดยขยายกลุ่มเป้าหมายสู่นักเรียนทั้งโรงเรียน ชุมชนรอบโรงเรียนและโรงเรียนอื่นๆ กิจกรรมที่โรงเรียนได้ดำเนินการมี 7 หมวด 42 กิจกรรม คือ กฎหมายโรงเรียน สภานักเรียน ตำรวจโรงเรียน ศาลโรงเรียน คุมประพฤติ กฎหมายน่ารู้ ยุติธรรมคำฟ้อง คำคม ยุติธรรม นิทานยุติธรรม ข่าวยุติธรรม คำขวัญ วาดภาพจากเรื่อง เขียนเรื่องจากภาพ คนค้นคน ยุติธรรม ตาดูหูฟัง ทายใจ

คำสารภาพผิด ผังความคิด ประเมินตนเอง ยุติความรุนแรง ต่อต้านยาเสพติด ลงประชามติ ของหายได้คืน สภานักเรียน สหกรณ์ เครือข่ายยุติธรรม ผังบูรณาการ กระทำ ฟังความหลายข้าง ดูงานสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ยุติธรรมยาตรา หนังสือลุง มโนราห์ เรียนรู้ กระบวนการยุติธรรมจากคุณตำรวจ ตอบคำถามกฎหมาย เขียนความจริง นิทรรศการเคลื่อนที่ บรรยาย สุภาภิต คนต้นเรื่อง รู้เห็นเป็นใจ อ่านรัฐธรรมนูญให้ห้องฟัง และคืนคนดีสู่สังคม โรงเรียนให้นักเรียนทุกคน ได้ร่วมกิจกรรม จากนั้นคณะครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่เห็นว่ามี ความสนใจและตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติกิจกรรม ตามโครงการในฐานะนักเรียนแกนนำ โดยให้นักเรียนสมัครเป็นหัวหน้ากิจกรรมแต่ละกิจกรรม อีกทั้งเปิดโอกาส ให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยพยายามดึงนักเรียนกลุ่มนั้นเข้ามาร่วมกิจกรรม เช่น เด็กชายยุติธรรม พิมพ์พงศ์ มีพฤติกรรมก้าวร้าว เพราะพ่อแม่หย่าร้าง ขาดความอบอุ่นในครอบครัว ทำให้ แสดงพฤติกรรมที่เรียกร้องความสนใจในทางที่ไม่เหมาะสม คณะครูจึงมีความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยให้เป็นนักเรียนแกนนำเพื่อจะได้รู้สึกว่าคุณค่า เด็กชายอนิวัติ แสงอรุณ กำฟ้าบิดา ชอบคบ เพื่อนต่างวัย ขบถซิ่ง และมั่วสุม จึงให้รับผิดชอบกิจกรรมหนังสือลุง นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำ กิจกรรมทุกกิจกรรมด้วยความตั้งใจและร่วมกันทำอย่างมีความสุข

โรงเรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนเข้าประกวดในระดับภาคใต้ตอนล่าง ด้วยความยากลำบากเพราะต้องยืม อุปกรณ์จากโรงเรียนอื่นๆและหน่วยงานต่าง ๆ ใช้วัสดุเหลือใช้และวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น ตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง เช่น กระสอบข้าวสาร ส่วนประกอบจากต้นตาลโตนด เลื่อกระจูด และกระจาด ต่อมา รศ.พ.ต.อ.หญิงพัชรา สีนลอยมา ได้มาวิเคราะห์โครงการและเห็นว่าโรงเรียนมีความขาดแคลน แต่โรงเรียนมีความ ตั้งใจจริงที่จะทำโครงการให้บรรลุผล เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรมให้อยู่ในตัวนักเรียน และชุมชนอย่างยั่งยืน จึงได้สนับสนุนเงินเป็นการส่วนตัวจำนวน 1,500 บาท นักเรียนมีกำลังใจ ตั้งใจฝึกซ้อม และปฏิบัติกิจกรรมทุกวัน ในการเดินทางจากโรงเรียนมาประกวดที่จังหวัดสงขลา ระยะทาง 65 กิโลเมตร ใช้ รถกระบะของผู้บริหารโรงเรียนในการขนอุปกรณ์ เหนารถสองแถวรับจ้างรับส่งนักเรียนเป็นเงิน 700 บาท ขอยืมต้นไม้จากเทศบาลนครสงขลามาประดับตกแต่งนิทรรศการ ผลการประกวดได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาคใต้ ตอนล่าง นักเรียน ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนต่างดีใจกันถ้วนหน้าเพราะไม่คิดไม่ฝันว่าเด็ก

โรงเรียนวัดจะสามารถทำได้ถึงระดับนี้ โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์ผ่านสารของโรงเรียน ศูนย์เครือข่าย หอกระจายข่าว องค์การบริหารส่วนตำบลและเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 โรงเรียนมีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่เมล็ดพันธุ์ของโครงการเยาวชนพลยุติธรรมฯ ได้เติบโตเป็นต้นกล้าแห่งความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม กล่าวคือ เด็กชายเสกฐนวุติ ศรีพิชัย พบโทรศัพท์มือถือในงานวันสารทเดือนสิบแล้วส่งคืนเจ้าของ

ก้าวต่อไปของโรงเรียน คือ การเตรียมตัวเข้าประกวดในระดับประเทศโดยได้ต่อยอดจาก 42 กิจกรรม เป็น 56 กิจกรรม กิจกรรมที่เพิ่มขึ้น คือ สอยดาว ต่อดำค้ำจอง ภาพพูดได้ เข้าวัดสวดมนต์ นักเรียนไปสถานีตำรวจ รายการนี้ทำดู เด็กเอ๋ยเด็กดี ปฏิญาณตน คนดีของชุมชน รณรงค์เลือกตั้ง ดูงานสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดูงานศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ดูงานศาลเยาวชนและครอบครัว และดูงานศาลแขวง แต่ที่สำคัญมากกว่าอื่นใดนั้นคือ

โรงเรียนต้องหางบประมาณเพิ่มเพื่อใช้เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์และค่าเดินทาง เป็นเงินประมาณ 120,000 บาท ในตอนแรกคุณครูคิดว่าจะช่วยกันระดมเงินส่วนตัวของคุณครู เงินของโรงเรียนทั้งหมดที่มีและเลี้ยงน้ำชาหาเงินเพื่อระดมทุน แต่ รศ.พ.ต.อ. หญิงพัชรา สิ้นลอยมา แนะนำให้เสนอโครงการเพื่อของบประมาณไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่น่าจะให้ความอนุเคราะห์ได้ โรงเรียนจึงทำโครงการเสนอของบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาได้งบประมาณ 30,000 บาท องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัยได้งบประมาณ 10,000 บาท แต่กว่าจะรู้ว่าจะได้รับงบประมาณอย่างแน่นอนก่อนออกเดินทาง 1 สัปดาห์ คุณยายเพียร บุนหนู รุ้สึกสงสารนักเรียนจึงให้เงินค่าขนม 1,000 บาท นายสุธรรม ไชยแก้ว นายองค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา ให้เงินส่วนตัว 5,000 บาท ทั้งนี้เพราะโรงเรียนอยู่นอกเขตบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 10,000 บาท ร้านเครื่องเขียนที่โรงเรียนใช้บริการอยู่เป็นประจำ 1,000 บาท คุณครูในโรงเรียน 14,000 บาท งบประมาณโรงเรียน 20,000 บาท นักเรียนร่วมกันแสดงหนังตะลุงและมีนราห์ในตลาดนัด งานวันสารทเดือนสิบ และงานทอดกฐิน เพื่อรับบริจาคเงินมาสนับสนุนโครงการได้เงินจากผู้มีจิตศรัทธา 4,000 บาท นักเรียนดีใจมากเมื่อจำนวนเงินใกล้ครบตามที่ต้องการ

นอกจากนี้ รศ. พ.ต.อ.หญิงพัชรา สิ้นลอยมา ได้ให้ความช่วยเหลือโดยแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 ทราบว่าโรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการและเป็นตัวแทนระดับภาคใต้ตอนล่างเข้าประกวดระดับประเทศและเชิญศึกษานิเทศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 เป็นผู้ร่วมนิเทศน์หลังจากนั้นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 นายไพรัช แสงทอง ซึ่งท่านเพิ่งมารับตำแหน่งได้ให้การสนับสนุนงบประมาณจำนวน 20,000 บาท แต่ก็ยังไม่เพียงพอหากไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากโครงการเยาวชนพลยุติธรรมฯ โรงเรียนได้เตรียมตัวก่อนเข้าประกวดโดยช่วยกันจัดทำป้ายนิทรรศการและเตรียมการแสดงเป็นเวลาหลายเดือนกว่าทุกอย่างจะลงตัว ส่วนการเตรียมตัวของนักเรียนนั้นเป็นไปด้วยความยากลำบากเพราะ

นักเรียนบางคนต้องหยาบยืมเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของเพื่อนๆและห้องๆในโรงเรียน ผู้ปกครองต้องขวนขวายหาเงินให้ลูกได้ติดตัวเพื่อเป็นค่าขนม นักเรียนบางคนวางแผนหาเงิน เช่น เด็กหญิงวรรณภา แก้วบัณฑิต มีความสามารถพิเศษในการรำมโนราห์จึงตระเวนรำมโนราห์หาเงินในงานต่างๆ ได้คืนละ 200 บาท เด็กหญิงดรุณญาเพชรรัตน์ รับจ้างขนอิฐ เด็กหญิงชลชนก หมื่นแป้น หาหอยเสียบ ของเก่าและเศษพลาสติกขาย เด็กหญิงพรพิมล แสงสุวรรณ รับจ้างแยกส่วน

ปลากะตัก จนกระทั่งได้เดินทางมาประกวดที่กรุงเทพฯ ระยะทางจากโรงเรียนวัดประเจียดถึงกรุงเทพฯ ประมาณ 950 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทาง 15 ชั่วโมง นักเรียนไม่เคยเดินทางไกลมากขนาดนี้มาก่อนจึงมีอาการเมารถ อาเจียน อ่อนเพลีย ไม่สบาย ไม่คุ้นชินกับสภาพแวดล้อม สภาพอากาศ สถานที่และผู้คนมากมาย ทำให้ตื่นเต้นตกใจ นอนไม่หลับแต่นักเรียนก็ได้ทำดีที่สุดแล้ว ส่งผลให้ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ในช่วงชั้นที่ 2 และได้รับรางวัลโรงเรียนต้นแบบซึ่งโรงเรียนไม่คาดฝันมาก่อนว่าเด็กโรงเรียนวัด อยู่ในหมู่บ้านที่ห่างไกลมีความยากลำบากและขาดแคลนไปเสียทุกอย่างจะมีโอกาสมาถึงตรงนี้ได้ ทุกคนต่างดีใจและโทรศัพท์แจ้งข่าวดีนี้ให้คนที่บ้านและผู้มีอุปการะคุณทราบต่างภูมิใจในความสำเร็จนี้อย่างยิ่ง และตั้งหน้าตั้งตาคอยติดตามข่าวการประกวดจากหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่โรงเรียนใช้ในโครงการนี้แบ่งเป็น ค่าวัสดุอุปกรณ์และเอกสารโดยประมาณ 50,000 บาท ค่าเดินทางมาประกวดที่กรุงเทพฯ แบ่งเป็นค่าพาหนะ 52,000 บาท ค่าอาหารนักเรียน 10,000 บาท และค่าที่พัก 7,350 บาท ขณะเดินทางกลับบ้านแทนที่นักเรียนจะดีใจและสนุกสนานกับรางวัลที่ได้รับนักเรียนกลับไม่สามารถแสดงอาการนี้ได้อย่างเต็มที่ เพราะเหนื่อยล้าและอ่อนเพลียจากการเดินทาง เหลือเพียงความทรงจำที่ดีกับรอยยิ้มน้อยๆและความอึดเอิบลึกๆ ภายในใจ

โครงการเยาวชนพลยุติธรรม เป็นโครงการที่ดีมาก เพราะทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์ในการทำกิจกรรม ได้คิด ทำ และแสดงออก ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม นอกจากนี้ยังได้ทำกิจกรรมที่ไม่มีในหลักสูตร ได้ศึกษาดูงานด้านกระบวนการยุติธรรมทำให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม ได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคคลผู้ทรงคุณธรรมที่ชุมชนให้การยอมรับและเคารพ อันเป็นการสร้างจิตสำนึกให้แก่ตนเอง และสังคมเพราะความยุติธรรมเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคมอันนำไปสู่

การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โรงเรียนและชุมชนได้ทำกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม ได้
ตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ทำความดีถวายในหลวง แม้ว่าโรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการ
เยาวชนพลยุติธรรมฯ เป็นปีแรกก็นับว่าประสบความสำเร็จอย่างสูงสุด ถึงแม้จะสิ้นสุดโครงการแล้วก็ตาม โรงเรียน
จะจัดกิจกรรมตามโครงการนี้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตลอดไปเพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนวัดประเจีย
กทุกคนเป็นเด็กดีมีความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม

นักเรียน คณะครูและผู้ปกครอง โรงเรียนวัดประเจียก
